

Mot en mer politisert kommuneadministrasjon?

Lokalt e-demokrati – forventninger og praksis
Forskningsparken Oslo, 15. mars 2007

Signy Irene Vabo

”Innenfor offentlig administrasjon har enhver aktivitet et informasjons- og kommunikasjonsaspekt. Derfor kan det forventes at institusjonaliseringen av IKT i det offentlige har grunnleggende konsekvenser for måten offentlig administrasjon fungerer på”

(Snellen 2005, min oversettelse)

IKT i administrasjonens tjeneste!

Av kommunene har, for eksempel:

- ca. 94 % elektroniske journalsystem
- ca. 93 % virksomhetsspesifikke fagsystem
- ca. 80 % dokumentasjonssystem for omsorg
- ca. 40 % elektronisk innsending av data
- ca. 50 % jevnlig brukerundersøkelser
- ca. 93 % e-postforbindelse til administrasjonen

Nasjonalt har vi, for eksempel:

- KOSTRA, bedrekommune.no
- Skoleporten/Elevinspektøren

Digitalisering gir mer og bedre informasjon om innbyggernes behov, bruk og vurderinger

GIS: Geografisk InformasjonsSystem

Med mulighet for kopling av:

- Data om fysiske forhold i kommunen
- Registerdata: utdanning, kriminalitet, helse etc.
- Administrative data: om beslutninger, og evt. brukerundersøkelser

En mulig konsekvens?

- Både administrasjon og politikere får bedre informasjonsgrunnlag når beslutninger skal fattes
- **Men**, mens politikerne tidligere ga administrasjonen informasjon om oppfatninger blant folk, så kan administrasjonen nå gi politikerne denne informasjonen

Får IKT på denne måten betydning for politikernes representasjonsfunksjon?

Hva ligger i politikernes representasjonsfunksjon?

- En legitim politikerrolle balanserer *politisk ideologi/partistandpunkt* og hensynet til *opinionen/befolkningens oppfatninger*

En slik balanse forutsetter **kunnskap** om befolkningens oppfatninger

Er det likegyldig hvordan politikerne får kunnskap om befolkningens oppfatninger?

Tradisjonell rollefordeling:

- Administrasjonen fremskaffer ”faktainformasjon” og gir faglige råd
- Politikerne representerer ”lekkunnskap”:
lokal kunnskap/taus kunnskap/hverdagskunnskap

Lekkunnskap er sentralt for verdivurderinger og legitimitet

Ett poeng til: Lekkunnskap krever direkte kontakt med innbyggerne...

Både administrativ informasjon og lekkunnskap gir politikerne innblikk i innbyggernes oppfatninger, men ...

- informasjon fra administrasjonen er "utvalgt" og tolket, og det er "teknisk kunnskap"
- informasjon direkte fra innbyggerne tolker politikerne selv, og det er "lekkunnskap"

Min påstand: Lekkunnskap har egenverdi!

Det empiriske spørsmålet er

- Dersom lokalpolitikere i stor grad gjør seg nytte av administrativ digitalisert informasjon om innbyggernes oppfatninger,
- legger de da mindre vekt på å være direkte i kontakt med folk?

I så fall betyr det at lekkunnskapen får mindre betydning for kommunale beslutninger

Politikernes bruk av IKT-basert informasjon

Brakerundersøkelser

Jevnlig gjennomført i...

ca. 50% av kommunene

Info. ut til befolkning
og/eller politikere i...

80–85% av kommunene
(skole og pleie/omsorg)

Politikere som opplever
svært/nokså stor nytte

61% av kommunestyrerepr.
32% av ordførerne

Databaser

Politikere som opplever
svært/nokså stor nytte
av KOSTRA ol.

Interne databaser

58% av kommunestyrerepr.
50% av ordførerne

Diskusjoner om tilgang

Politikernes kontakt med innbyggerne

- ... andelen i befolkningen som har tatt kontakt med politikere er stabil fra 1975–2003 (20–24%)
- ... 72% av kommunestyrerepr. har ansikt-til-ansikt og telefonkontakt, 21% via e-post (daglig/ukentlig)
- ... 92% av ordførerne har ansikt-til-ansikt og telefonkontakt, 58% via e-post (daglig/ukentlig)
- ... og e-post oppfattes å ha redusert innbyggernes terskel for å ta kontakt med politikerne

Illustrerende sitat

”Vi prøver å forenkle all informasjonen om eldreomsorgen i kommunen [for politikerne]. Vi snakker om antall klager, antall avvik, besparelser, snittall fra brukerundersøkelser ... Men politikerne stuper ned i enkeltresultatene; de ser bort fra hovedlinjene. De sier, ’ja, vi hører dette, men det er jo dette med fru Hansen’” (intervju med fagsjef)

Gir IKT en mer "politisert" kommuneadministrasjon

... i betydning økt dominans av
administrativt levert teknisk
kunnskap?

Så langt antagelig ikke,
men...